

Velmi smutný rok

Miroslav Vrabec

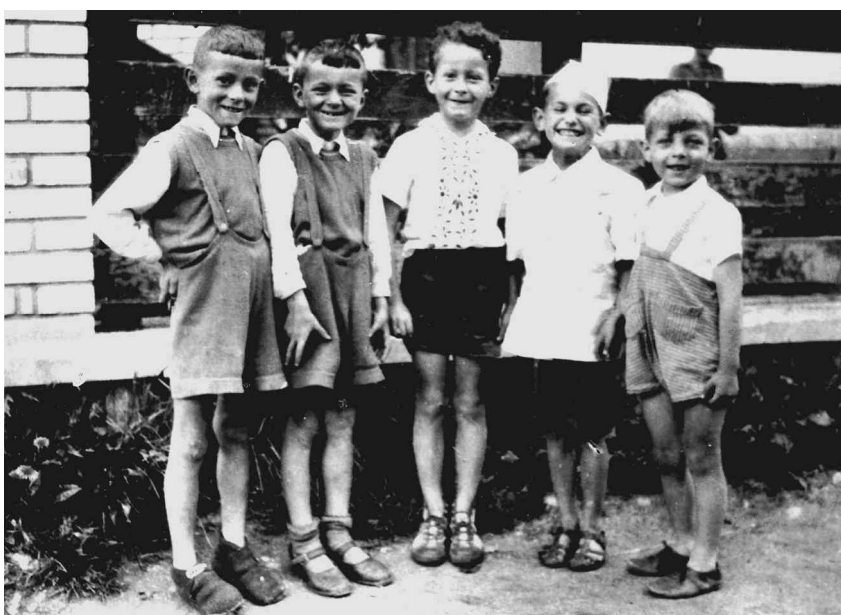
Nejsme rodáci ani současní obyvatelé Strážného, máme k němu ale velmi dlouhý blízký vztah. Mojí manželkou je Jaroslava rozená Prokopová, dcera příslušníka finanční stráže (FS) Jaroslava Prokopa působícího v Dolních Světých Horách (1934-1938) a Kunžvartu (1945-1949). Do Strážného jezdíme „jako domů“ díky dlouholetému přátelství s manželi Žakovými a nověji také s Jirkovskými a dalšími občany, včetně pracovníků Úřadu městysu a paní starostky Mgr. Jiřiny Kralikové.

Proč velmi smutný rok?

Dne 29. září 2020 zemřel můj spolužák z gymnázia Říčany pplk. PS v. v. Josef Breburda (85), bývalý velitel 9. rPS-Žďárek. Pepa přišel do gymnázia o rok později než my. V smutných 50. letech se do školy dostal teprve po odpracování 2 let „v lese“. To ho také přivedlo ke službě v Pohraniční stráž. Pohraničníci o něm píší: „Byl jako náš táta a také se k nám tak choval.“

Dále zemřely „dětí“ z Kunžvartu:

- Jindřich Hájek (81), + 29. 10. 2020, syn finančníka Jindřicha Hájka. V archivu mám jeho vzpomínky na pobyt v Kunžvartu, Volarech a Vimperku.
- pplk. v. v. Ing. Miroslav Prokop (82), + 20. 9. 2021, syn finančníka Jaroslava Prokopa a tedy můj švagr.

Synové příslušníků finanční stráže v Kunžvartu 1947
Jícha Zdeněk, Jícha Jaroslav, Hájek Jindřich, Prokop Miroslav, Řeřicha mladší
Fotografováno před oddělením FS

Otec Jaroslav Prokop nastoupil v roce 1934 na oddělení FS v dnes zaniklé obci Dolní Světlé Hory (DSH), kde působil do roku 1938, kdy bylo území zabráno Německem, a rodina se přestěhovala na novou hranici do Lhenic. Ve Lhenicích se narodil syn Miroslav.

V DSH krátce v létě 1938 žila i celá rodina Prokopova – otec, maminka Marie a novorozená dcera Jaroslava, která je dnes nejstarší žijící českou nerodačkou DSH. Prokopovi bydleli u německé rodiny Franze Wohla (čp. 4 Gasthaus Franz Wohl) a oddělení FS sídlilo v domě čp. 27 německé rodiny Rosenauerových.

Z nám neznámých důvodů a v neznámém dni v létě 1938 utíkala maminka s nejvýše čtyřměsíční Jaroslavou z DSH: „Naházela jsem na kočárek ještě mokré pleny a pěšky šla do Vimperka, kam jsem na nádraží dorazila ve 3 hodiny ráno.“

Mezi našimi přáteli je paní Zlata Gančevová, dcera finančníka Bohumila Hovorky, která se v roce 1928 narodila v DSH v domě čp. 3 rodiny Peter. Ta je dnes nejstarší žijící českou rodačkou z DSH. V DSH žila do roku 1933, kdy byl otec přeložen na jiné působiště.

V průběhu 2. sv. války rodina Prokopova žila na Vlašimsku, odkud pocházeli rodiče. Po válce se otec vrátil do služby v DSH, oddělení bylo ale zrušeno a přesunuto do Kunžvartu (dnes Strážný). Zde rodina žila v letech 1945-9 v domě čp. 101, který je dnes v majetku Ondřeje a Kristiny Žákových. Oddělení FS bylo v domě čp. 37, dnes Obecní pension Strážný, ve kterém jsme se poprvé ubytovali v roce 2016 – Jaroslava do něho vstoupila poprvé po 67 letech.

V Kunžvartu chodily děti Prokopovy do školy až do 4. třídy, do 5. třídy dojížděla Jaroslava do Vimperka.

Na pobyt rodiny v Kunžvartu byly uveřejněny v časopise Vítaný host na Šumavě a v Českém lese vzpomínky: Návrat do Strážného (H. Voděrová, VH 1/2015), Návrat do Strážného II (M. Prokop, VH 1/2019) a Návrat do Strážného III (M. Prokop, VH 2/2019).

Po uveřejnění rodinných fotografií na webu zanikleobce.cz, jsme se díky paní Judith Šafaříkové setkali v letech 2016 a 2017 s bývalými německými obyvateli Dolních a Horních Světlých Hor (Unterlichtbuchet a Oberlichtbuchet) paní Elfriede Blöchl, dcerou posledního starosty HSH Heinricha Neubauera, mladší dcerou Rosenauerových Irmou Burkhart a její rodinou, Hertou Spitzenberger (HSH) a Hubertem Gibisem autorem fotoknih o DSH, HSH a Landstrassen. Elfriede si pamatuje na otce Prokopa a správce oddělení FS pana Marečka. O setkání byl ve VH 1/2017 uveřejněn článek M. Vrabce „Šumavský balzám“. Rodinné fotografie jsou dále uveřejněny v knize Radana Láška: „Ztracené varty. Strážci šumavské hranice 1938.“, s. 191-199.

Ze vzpomínek Miroslav Prokopa vyjímám:

„Ale zpět ke zmíněné kapličce. Tato stavba na mě vždy působila tajemně, jakoby mne přitahovala, a proto se asi stala součástí mého života na Šumavě. Vypínala se na pahorku nad naší vilkou. Chodil jsem tam většinou s kamarády ze školy: Machulkou, Polívkou, Hájkem, Řeřichou, s bratry Jíchovými, Emichovými a dalšími.

Řeřicha starší a Miroslav Prokop u Kaple Panny Marie
(Kunžvart 194?, archiv Prokopovi)

Navštěvoval jsem ji i sám, což jsem považoval vždy za dobrodružství a ve skrytu duše i s obavou. Stále jsem měl na zřeteli, že v útrobách stavby se může schovávat nějaký zločinec, který se pokouší o nelegální přechod hranice, nebo se chce vyhnout trestu v Bavorsku.

Již přístup ke kapličce byl pro mne velice zajímavý a přitažlivý. Přicházelo se k ní úzkou cestičkou, před samým vrcholem skalní úžlabinou porostlou nízkými křovinami a boroviním.

Vchod do kapličky byl opatřen masivními dřevěnými dveřmi, které při otevírání, vydávaly skřípavé zvuky. Při vstupu zavanul nepříjemný syrový chlad, který násobil obavu, ale i dobrodružství. Vnitřek kapličky byl zdemolován. Kaplička byla vydrancovaná, jen v pravé části oltáře se uchovaly podstavce dřevěných soch. Zvonice prázdná, jelikož zvon byl pravděpodobně použit k výrobě německých zbraní. V levé části byla dvířka, kterými se vcházelo do zvonice a za oltář. Mnohokrát jsem se rozhodl dvířka otevřít a prozkoumat prostor za oltářem, ale strach mi to nedovolil. Až jednoho podzimního dne jsem se rozhodl, s nesmírnou obavou a strachem jsem dvířka otevřel. Za oltářem bylo šero, jen úzký pruh světla prostupující prázdnou věžičkou zvonice osvětloval tento prostor. Po několika krocích jsem zpozoroval, že na zadní části oltáře je zakrytý otvor. Plný strachu o život, že může být pod oltářem někdo ukryt, ale s ještě větším přesvědčením, že musím překonat bázeň, jsem příklop otevřel. To, co se naskytlo mému zraku, se asi málo komu v životě poštěstí. V prostoru pod oltářem bylo ukryto velké množství drahocenných věcí, jako kalichy, zvonce, monstrance, sošky a obrazy shromážděné pravděpodobně ze Šumavských kostelů a kaplí. Zcela zmaten leskem ukrytých věcí jsem ze strachu uchopil žlutě lesknoucí se zvonec, a co nejrychleji jsem opustil kapličku. Každým krokem jsem však byl stále více a více frustrován pocitem, že jsem se dopustil svatokrádeže, tehdy podle mne nejhoršího hříchu. Nakonec jsem se s ještě větším strachem vrátil do kapličky a zvonec jsem hodil mezi ostatní předměty. Ještě jsem si však všiml, že mezi ukrytými obrazy světců, vyčníval obraz Panny Marie, držící v ruce tři bělostné lilie. *Tento obraz jsem měl možnost vidět téměř po 45 letech v nově vybudovaném kostelíku ve Freyungu (Vrabec: spíše ve Philippsreuthu v replice*

Stožecké kaple?), při návštěvě tohoto bavorského městečka po otevření hranic. Že se skutečně jedná o tento obraz, jsem se přesvědčil, když jsem si přečetl pojednání v časopise „Hraničář“, že toto dílo bylo společně s ostatními církevními předměty odneseno na územní Bavorska (OVĚŘIT). Ještě dodávám, že po několika dnech mi svědomí nedalo. Do kapličky jsem se opět vrátil, ale skryš za oltářem kapličky byla již prázdná.“

Miroslav Prokop u Kaple Panny Marie (2014)